

Språk – en väg in i arbetslivet

En undersökning från Svenskt Näringsliv och Lärarnas Riksförbund i samarbete med Demoskop September 2011

LÄRARNAS
RIKSFÖRBUND

SVENSKT NÄRINGSLIV
COOPERATION OF SWEDISH BUSINESSES

Förord

Lärarnas Riksförbund och Svenskt Näringsliv vill tillsammans uppmärksamma de moderna språken i den svenska grund- och gymnasieskolan, samt visa på de språkliga behov som finns hos de privata arbetsgivarna. Ett exportberoende land som Sverige har mycket att vinna på att värna om och främja en god språkkompetens bland medborgarna. Engelska är, och kommer att förbli, det viktigaste språket inom både skolan, forskningen och arbetslivet under överskådlig framtid. Men det är inte alla länder i världen som uppfattar engelskan som det främsta språket, vilket vi måste vara medvetna om. I Sydamerika uppfattas spanskan som det ledande världsspråket och i Kina har inte engelskan den position det har i Europa. Kunskaper i ett modernt språk, som till exempel tyska, stärker förutsättningarna att närma sig utländska företag och i förlängningen skapa tillväxt i Sverige.

Det finns all anledning att satsa på ett tredje språk i den svenska skolan, alltså ett språk utöver svenska och engelska. Det är dock inte självklart vilka språk som är de viktigaste moderna språken. Är det tyska, franska, spanska eller kanske något annat?

Med denna rapport vill Lärarnas Riksförbund och Svenskt Näringsliv sätta igång en diskussion om hur vi ska få fler unga att välja ett modernt språk i skolan, samt se till att de verkligen fullföljer sina studier i språket. Det privata näringslivet måste vara tydligt med vilka behov som finns. Denna rapport är tänkt att ge en sådan bild.

Metta Fjelkner

Tobias Krantz

Sammanfattning och slutsatser

Den svenska ekonomin är beroende av handel med många länder som inte har engelska som sitt första språk och det är därför viktigt att utbildningssystemet satsar på ett tredje språk (utöver svenska och engelska). Genom goda språkkunskaper kan Sverige som land dra maximal nytta av exportmöjligheterna, något som genererar tillväxt och välfärd.

Andelen elever som läser ett modernt språk (utöver engelska) i årskurs 9 är cirka 65 procent, en siffra som varit konstant de senaste åren. Många av de elever som inte läser ett modernt språk bedöms ha kapaciteten för detta, men uppmuntras inte i tillräcklig utsträckning att lägga ner den extra tid som språkstudier innebär. Ett sätt att tydliggöra vikten av språkstudier är att visa vilka behov som finns i arbetslivet när det gäller språkkunskaper, och vilka krav som ställs vid rekrytering av personal.

Lärarnas Riksförbund och Svenskt Näringsliv gav Demoskop i uppdrag att intervjua 200 personalchefer eller personalansvariga i svenska företag om språkens betydelse. Några konkreta resultat från undersökningen är bland annat:

- 42 procent av de medelstora företagen (50-199 anställda) ställer krav på ett tredje språk för anställning. Detsamma gäller 33 procent av storföretagen (fler än 200 anställda) och 6 procent av småföretagen (maximalt 49 anställda).
- Av samtliga företag anser 66 procent att språkval bör uppmuntras genom så kallade meritpoäng vid godkända betyg.
- Av det totala antalet företag som uppger att de sysslar med internationella affärer anger 37 procent att det tyska språket är viktigast för skolan att prioritera. Tyska är därmed det språk som flest antal företag vill lyfta fram som en prioritet.
- Av de företag som anger att språkkunskaper är ett krav för anställning svarar vart tredje företag, 31 procent, att unga personer i ganska stor utsträckning överdriver sina språkkunskaper vid rekryteringen.
- Storföretag uppger att de vill att skolan också prioriterar språken spanska och kinesiska för framtiden. Trots detta anser företagen att tyska är det viktigaste moderna språket.
- Runt en tredjedel av företagen anser att förbättrade språkkunskaper skulle kunna stärka den egna verksamheten.

Den svenska skolan har inte anpassats efter den kommande efterfrågan på kinesisk språkkompetens. Läsåret 2009/2010 fanns 13 elever inskrivna i kinesiska som modernt språk i årskurs 9 i grundskolan. Motsvarande siffra för tyska var 21 004 stycken, för spanska 37 721 elever och för franska språket 16 176 stycken elever.

Tyska språkets status genomlider en kris inom den svenska skolan. Andelen elever som läser tyska i grundskolans årskurs 9 uppgår till 19,1 procent, vilket är en halvering på drygt tio år. Om man tittar på gymnasieskolan är det endast 9,3 procent av eleverna som fick slutbetyg förra läsåret som hade betyg i ämnet tyska steg 3, alltså fortsättningstyska.

Undersökningen visar att goda kunskaper i engelska förutsätts vara en självklarhet vid rekrytering av personal, men att engelska inte är tillräckligt. För att Sverige ska kunna utvecklas som exportnation måste kunskaper i ytterligare ett främmande språk prioriteras.

Bakgrund

Lärarnas Riksförbund och Svenskt Näringsliv presenterade en undersökning i augusti 2011 om företagens syn på ungas kompetenser. Det framkom bland annat att baskompetenser, som att kunna läsa, skriva och räkna, rankades högst tillsammans med social kompetens. Dessa två områden borde också förbättras från skolans sida, enligt näringslivets uppfattning. Hela 70 procent av företagen hävdade att baskompetensen är helt avgörande för individen på arbetsmarknaden. Samma siffra för social kompetens låg på 55 procent.

Den andra delen i denna undersökning handlar om språkens ställning och presenteras i denna rapport. De privata arbetsgivarnas syn på språkkunskaper är så viktig, att denna del förtjänar att presenteras i en egen rapport. Betydelsen av språkkunskaper bland medborgarna är mycket viktig för Sveriges framtid.

En anledning till den ökade betydelsen av språk är Sveriges EU-medlemskap. EU-kommissionen har satt upp som gemensamt mål för språkinlärning att alla medborgare i unionen förutom sitt modersmål ska få möjlighet att lära sig ytterligare två språk. Det europeiska samarbetet påverkar beslut som rör moderna språk på flera sätt.

Det finns en så kallad *"Gemensam europeisk referensram för språk: lärande, undervisning och bedömning (GERS)"* som utarbetats av Europarådet. Detta har haft betydelse vid framtagandet av de svenska styrdokumenterna för moderna språk. När kursplanerna i grundskolan och ämnesplanerna i gymnasieskolan nyligen skrevs om, fanns denna gemensamma referensram som grund för språkämnena.

I och med den tidigare läroplanen för grundskolan, Lpo94, utökades timantalet för språkvalet med 25 procent till 320 timmar. Denna reform bidrog till att andelen elever som valde ett ytterligare språk utöver engelskan ökade. Cirka 80 procent av eleverna väljer nu ett modernt språk i årskurs 6 eller 7. Problemet är den stora mängden avhopp från språken, alltså att elever ej fullföljer sin utbildning. Ungefär var femte elev avbryter studierna i moderna språk. Av dessa är majoriteten pojkar.¹

Inför grund- och gymnasieskolans reformering, som implementeras för fullt under 2011, tog språkdebatten åter fart. Skolan har inte kommit till rätta med den stora andelen avhopp från språkstudierna och en diskussion har kommit igång huruvida eleverna väljer modernt språk efter intresse eller nytta, då intresse och nytta inte alltid anses korrelera. Det är därför viktigt att visa vilka språk som efterfrågas när personal rekryteras i svenska företag.

Lärarnas Riksförbund och Svenskt Näringsliv vill lyfta fram de moderna språkens betydelse på den svenska arbetsmarknaden. Denna undersökning utgör en uppföljning till en undersökning om kompetenser som de båda organisationerna presenterade inför skolstarten hösten 2011.

1) Skolverket 2011. Redovisning av regeringsuppdrag angående utveckling av språkvalen moderna språk och svenska/engelska. Dnr 01-2010:526

Sverige som ett språkberoende land

Sverige är ett exportberoende land, där exporten motsvarar hälften av vår bruttonationalprodukt. Detta kan jämföras med USA och Japan, där exporten motsvarar 12 respektive 17 procent av BNP, på grund av den stora storleken av den inhemska marknaden i dessa länder.² Sveriges två viktigaste exportländer är Tyskland och Norge. Tyskland gick nyligen om Norge som det viktigaste exportlandet, med en svensk export på 51 miljarder kronor. Motsvarande siffra för Norge är 46 miljarder kronor. Andra viktiga exportländer är Storbritannien, Frankrike, USA och Kina.³

Den svenska ekonomin är beroende av handel med många länder som inte har engelska som sitt första språk och det är därför viktigt att det finns en utvecklad kulturell och språklig förståelse bland medborgarna (arbetskraften) för att Sverige som land maximalt ska kunna dra nytta av exportmöjligheterna. Språklig kompetens är av avgörande betydelse i internationell affärsverksamhet där den kan öka möjligheterna till försäljning av svenska varor och tjänster.

Kopplingen mellan språkkunskaper och utrikeshandel är tydlig. Enligt en undersökning gjord av Företagarna i september 2010 gör 43 procent av företagare med affärsmässiga kunskaper i andra språk än svenska internationella affärer, medan motsvarande andel för företagare utan sådana språkkunskaper är 7 procent. I denna undersökning visas vidare att 45 procent av företagarna med affärsmässiga kunskaper i tyska språket gör affärer med Tyskland, jämfört med 15 procent av de som saknar dessa språkkunskaper. Vid exportverksamhet blir kunskaper i det lokala språket extra viktiga då det gäller att hävda sig i konkurrensen med många andra exportländer.⁴

Språkkunskaper handlar givetvis inte bara om affärsmöjligheter och det är inte endast exportnäringen som är i åtanke när språkkunskaper avhandlas, även om mycket av debatten ofta handlar om just exportföretagen. Skolverket konstaterar att den nuvarande betoningen av engelska språket i Sverige snedvrider de svenska studenternas val av universitetsstudier utomlands. Mer än 45 procent av de svenska utlandsstudenterna studerade vid universitet i engelskspråkiga länder. Forskarstuderande i Sverige har i dag begränsade kunskaper i andra språk än engelska, vilket gör att de har svårt att tillgodogöra sig forskning från andra länder om den inte först översatts till engelska. Mycket av den nationella forskningen inom små språkområden översätts aldrig. Då krävs det att forskaren har språkkunskaper för att kunna tillgodogöra sig forskningen.⁵ Om Sverige vill hävda sig som kunskapsnation är det därför viktigt att kunskaper i språk, utöver svenska och engelska, prioriteras högre inom universitetsvärlden.

Språken i skolan

Enligt den nya läroplanen för grundskolan, Lgr11, har eleverna möjlighet att genom val läsa ett modernt språk om totalt 320 timmar. Dessa timmar anges endast som ett golv och en klumpsumma med sikte på årskurs 9. Språkvalet påbörjas antingen i årskurs 6 eller i årskurs 7. Antalet skolor som hade elever som läste ett modernt språk som språkval i årskurs 6 var 2 065 läsåret 2009/2010, vilket utgjorde 67 procent av det totala antalet grundskolor med undervisning i årskurs 6. Språkvalet, som är obligatoriskt, innebär dock inte att alla elever i grundskolan läser ytterligare ett språk utöver svenska och engelska. För den som inte anser sig kunna, eller vilja, finns möjlighet att antingen läsa ytterligare svenska eller engelska, alternativt en kombination av dessa båda språk.

Andelen elever som läser ett modernt språk i årskurs 9 är cirka 65 procent, medan andelen elever som läser antingen kombinationen svenska/engelska, svenska eller engelska är cirka 30 procent. Elever som läser något av de tre språken tyska, spanska och franska är ganska konstant under hela tidsperioden. I årskurs 7 är den cirka 80 procent, i årskurs 8 cirka 70 procent och i årskurs 9 har den minskat till cirka 65 procent.

2) www.ekonomifakta.se

3) Svenska Dagbladet 2011-08-24 Orolig tid för export (artikel)

4) Företagarna 2010, Språkkunskaper ger export. (www.foretagarna.se)

5) Skolverket 2011, Redovisning av regeringsuppdrag angående utveckling av språkvalen moderna språk och svenska/engelska. Dnr 01-2010:526

I elevgruppen som läser svenska/engelska, svenska eller engelska bedömer Skolverket att det ingår många elever, vilka skulle klara av studierna i ett ytterligare språk.⁶

Enligt 2 kap. 17 § grundskoleförordningen intar språken franska, spanska och tyska en särställning i språkvalet eftersom minst två av dessa språk ska erbjudas eleverna. Även andra språk får erbjudas som språkval om eleverna kan bedömas ha möjlighet att fortsätta studierna i språket i gymnasieskolan.

2 kap. 18 § grundskoleförordningen anges att kommunen i stället för språkval enligt 17 § ska erbjuda följande språk om eleven och elevens vårdnadshavare önskar det: modersmål, svenska som andraspråk, svenska, engelska eller teckenspråk.

I gymnasieskolan har språknivåerna anpassats så att de olika språkkurserna kan jämföras mellan EU-länder. Exempelvis kallas nybörjartyska för steg 1 och fortsättningstyska (för de elever som har betyg i tyska från grundskolan) benämns steg 3. Tiden för de olika språken varierar beroende på valt program.

Från och med höstterminen 2010 trädde nya antagningsregler till högskolan i kraft. Eleverna får extra meritpoäng om de har godkända betyg i bland annat moderna språk. Det innebär exempelvis att elever som väljer språk utöver engelska i grundskolan och fortsätter med samma språk i gymnasieskolan har möjligheter att kvalificera sig för 1,5 meritpoäng i detta språk. De nya antagningsreglerna ställer ökade krav på studie- och yrkesvägledningen. Att eleverna utnyttjar möjligheten att få meritpoäng samt är strategiska i sina val av kurser märktes i statistiken över gymnasiebetygen redan 2009/2010. Om man bortser från engelska är spanska det språk som i störst omfattning förekommer i elevernas slutbetyg. Andelen elever med slutbetyg i steg 3 i spanska steg med 2,3 procentenheter jämfört med föregående läsår, medan andelen elever med slutbetyg i steg 3 i tyska och franska steg med 0,8 procentenheter respektive 0,6 procentenheter.⁷

Den statliga Skolinspektionen genomförde en kvalitetsgranskning av undervisningen i moderna språk under 2010.⁸ Man tittade bland annat på i vilken mån skolorna arbetar för att motivera elever till språkstudier, om den kommunikativa förmågan prioriteras i undervisningen och om undervisningen anpassas till elevernas olika förutsättningar. Resultatet av granskningen visar bland annat att undervisningen vid flera skolor inte i tillräcklig utsträckning tar sin utgångspunkt i de nationella styrdokumenterna. Vidare framgår att orsakerna till avhopp från moderna språk sällan analyseras och att åtgärder för att minska avhoppet oftast inte vidtas. Man konstaterade också att det i allt för stor utsträckning talades svenska under språklektionerna, något som hämmar inlärning av det nya språket.

Till Skolinspektionens granskning av språkundervisningen kan läggas Lärarnas Riksförbunds rapport från 2011⁹ där 900 lärare i språk fått svara på en enkät om ämnesrelaterade arbetsvillkor. Det framgår bland annat att nära hälften av språklärarna har blandklasser i språkämnena, det vill säga att elever på olika nivåer deltar i undervisningen i en och samma klass. Det kan röra sig om elever i både årskurs 7, 8 och 9 som läser tillsammans.

6) Skolverket 2011, Redovisning av regeringsuppdrag angående utveckling av språkvalen moderna språk och svenska/engelska. Dnr 01-2010:526

7) Ibid

8) Skolinspektionen 2010, Moderna språk, rapport 2010:6

9) Lärarnas Riksförbund 2011, Språk på sparlåga

Undersökningsmetod

Lärarnas Riksförbund och Svenskt Näringsliv gav Demoskop i uppdrag att intervjua 200 personalchefer eller personalansvariga vid små, medelstora och stora företag i Sverige. Eftersom storföretag generellt antogs vara mer inriktade på internationella affärer än de andra två kategorierna företag, har 104 chefer från storföretag intervjuats, jämfört med 45 stycken vid medelstora företag och 51 stycken verksamma i småföretag. Intervjuerna genomfördes av Demoskop mellan den 19 och 31 maj 2011.

Storföretag är företag med fler än 200 personer anställda, medelstora företag har mellan 50 och 199 personer anställda och småföretag har färre än 50 personer i personalstyrkan.

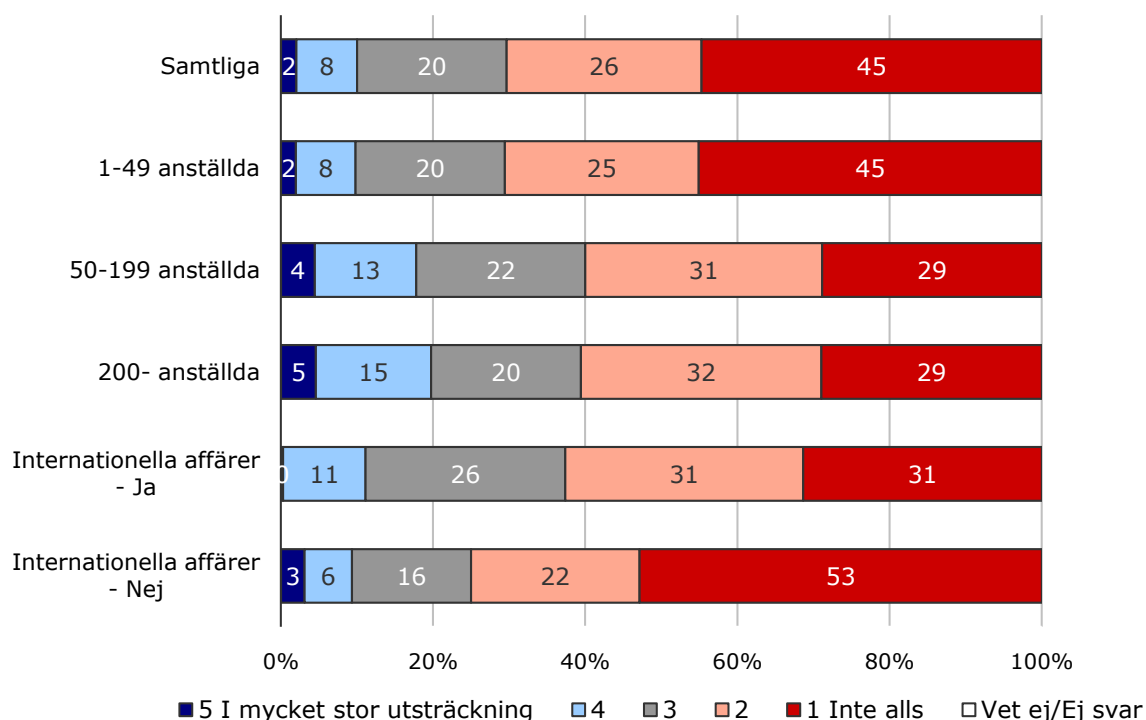
Resultatredovisningen tar hänsyn till de olika kategorierna av företag. De tre företagskategorierna redovisas både separat och som ett sammanvägt värde i respektive diagram. Företag som markerat att de sysslar med export eller import av varor och/eller tjänster kommer att redovisas utbrutet och separat i den sista delen av undersökningen.

Redovisning av undersökningsresultat

På nästa sida följer en redovisning av de frågor Demoskop ställt till företagen.

Diagram 1.

I vilken utsträckning har ditt företag behov av personal som kan tala fler språk än engelska och svenska?(siffror i diagrammet anges i procent, skalan som använts, illustrerad i färg, löper från 1-5)

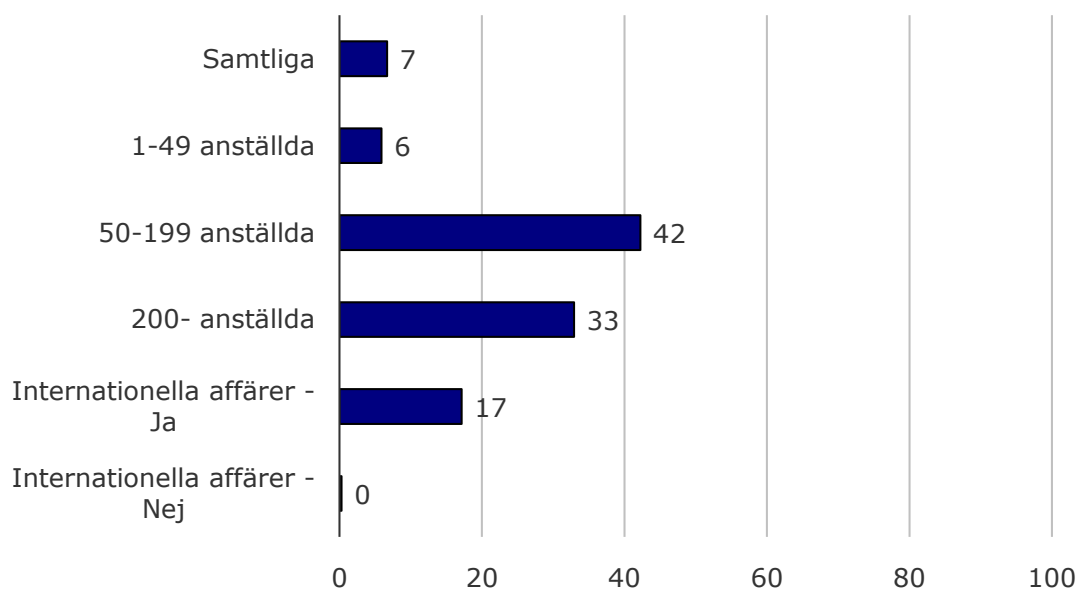

Diagrammet visar att det framför allt är storföretag som efterfrågar kompetens i ytterligare språk utöver svenska och engelska. 20 procent svarar att de har ett sådant behov i mycket stor eller ganska stor utsträckning. Motsvarande siffra för mellanstora företag är 17 procent och för småföretagen 10 procent. Det är viktigt att påminna om att storföretagen utgör numerärt en mycket liten andel av företagen i Sverige, däremot är relativt många personer anställda inom just storföretag. Trots att storföretag oftare efterfrågar språkkompetens vid rekrytering är behovet av språkkompetent personal stort inom både små och medelstora företag, på grund av det stora antalet företag i dessa kategorier.

De företag som främst svarar att de inte har något behov av den här typen av kompetens, alternativt att behovet är väldigt litet, är företag som inte sysslar med internationella affärer. De stora och de medelstora företagen ligger nära varandra när det gäller behovet av språkkompetens.

Diagram 2.

*Finns det tjänster inom ert företag där språkkunskaper utöver svenska och engelska är ett krav vid rekrytering?
(siffror i procent)*

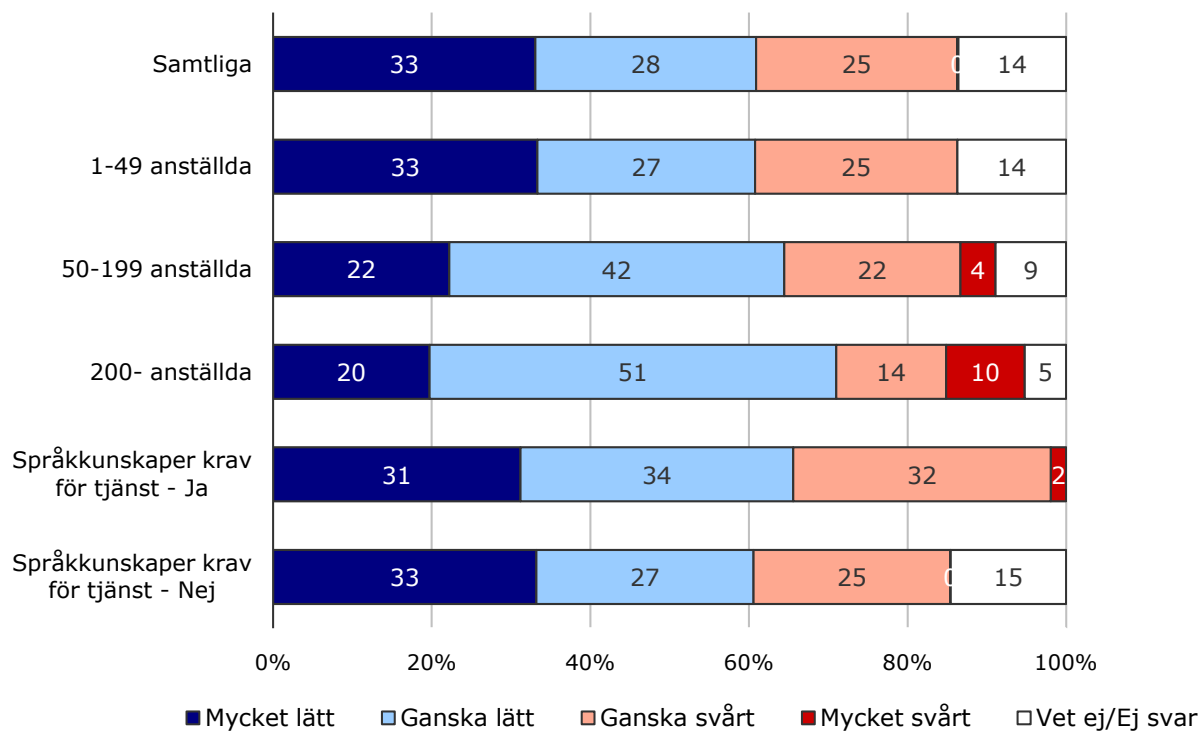
Här framträder de medelstora företagen tydligast, när det gäller rekrytering av personal med språkkompetens utöver svenska och engelska. 42 procent av de medelstora företagen ställer krav på ett tredje språk för anställning. Detsamma gäller 33 procent av storföretagen och 6 procent av småföretagen.

Om man tittar på samtliga företag, då alla företag vägts ihop efter antalet anställda, är det endast 7 procent som kräver kunskaper i ett tredje språk. Detta beror på det numerära överläge som antalet småföretag utgör.

Diagram 3.

Anser du det lätt att rekrytera personer med rätt språkkompetens?

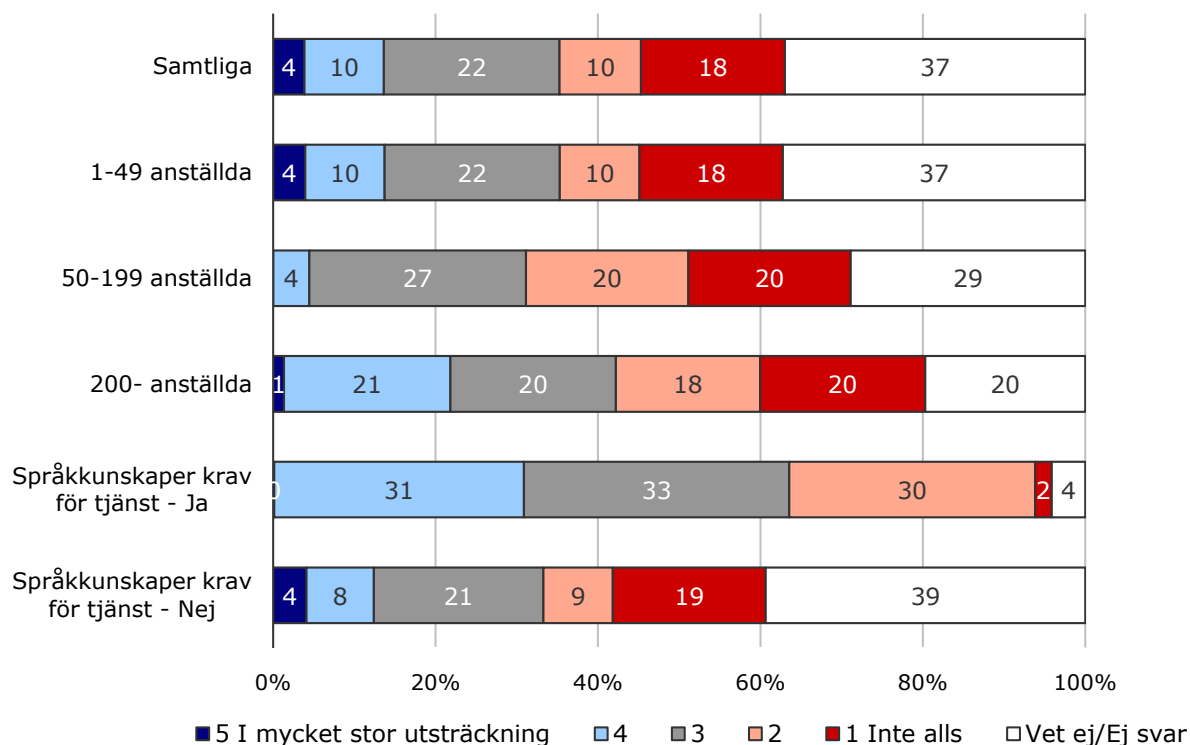
(siffror i diagrammet anges i procent, skalan som använts, illustrerad i färg, löper från 1-5)

När företag väl behöver personal med språkkompetens tycks bilden vara något kliven huruvida det är lätt att finna rätt personal eller inte. Vart fjärde (24 procent) storföretag hävdar att det är mycket eller ganska svårt. 71 procent hävdar dock att det är mycket eller ganska lätt. Av småföretagen uppger vart fjärde (25 procent) att det är ganska svårt att rekrytera personer med rätt språkkompetens, medan 60 procent uppger att detta inte är ett problem.

Diagram 4.

I vilken utsträckning upplever du att unga personer överdriver sina språkkunskaper när de söker jobb?
(siffror i diagrammet anges i procent, skalan som använts, illustrerad i färg, löper från 1-5)

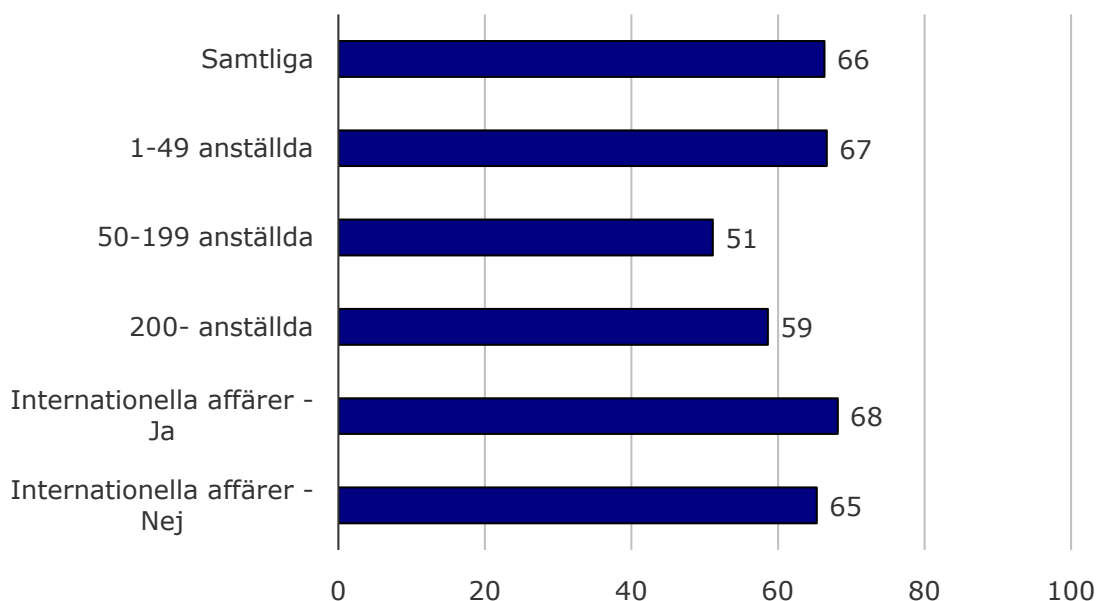

Av de företag som anger att språkkunskaper är ett krav för anställning svarar nästan vart tredje företag, 31 procent, att unga personer i ganska stor utsträckning överdriver sina språkkunskaper vid rekryteringen. Observera att gråzonen, som utgör siffran 3 på den femgradiga skalan, pendlar mellan 20 och 33 procent beroende på kategori i diagrammet.

Det verkar som att storföretagen generellt sett upplever detta som ett något större problem än övriga företag. Det skulle kunna bero på att konkurrensituationen vid rekrytering av personal till storföretag kan vara hårdare än vid andra rekryteringar och att individer därför tenderar att överdriva olika förmågor. Det finns dock inget belägg i den här undersökningen för att så skulle vara fallet.

Diagram 5.

Anser du att språkval i skolan bör uppmuntras genom att ge extra poäng (så kallade meritpoäng) vid godkända betyg?
(Med språkval menas att eleven väljer att studera ett eller flera språk utöver svenska och engelska. Siffror i procent.)

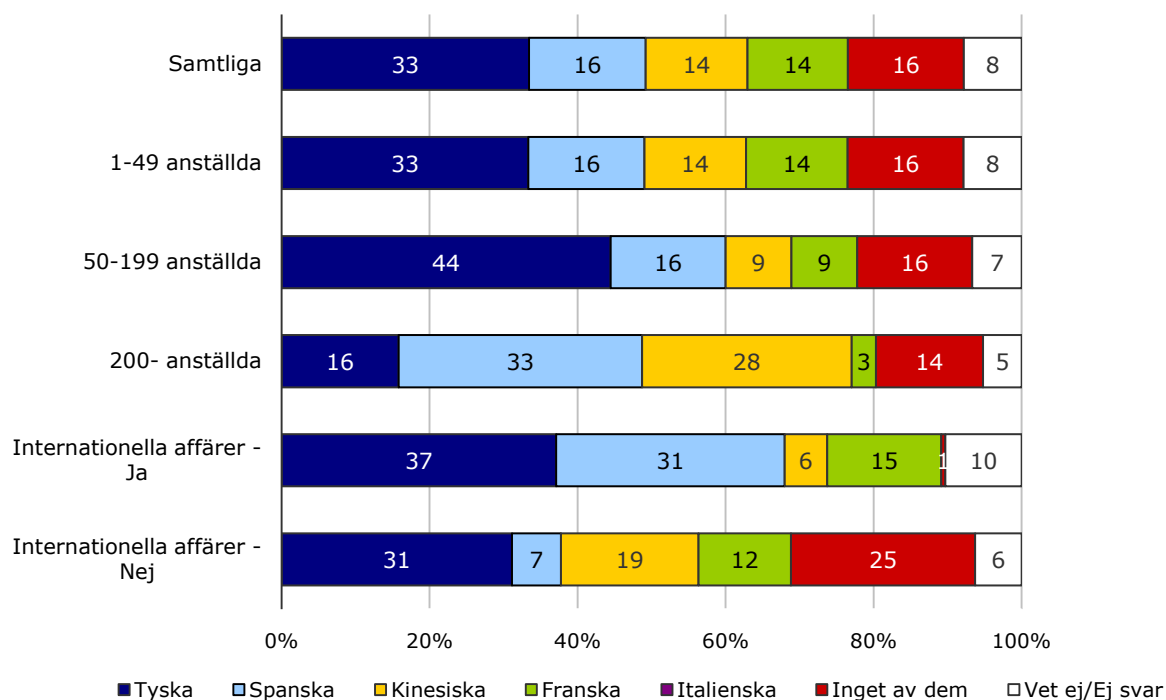

Av samtliga företag anser 66 procent att språkval bör uppmuntras genom så kallade meritpoäng vid godkända betyg. Meritpoängen ökar elevens betygsvärde (meritvärde) när han eller hon ska ansöka till högre studier. Mer om meritpoäng, se sidan 7.

Endast 51 procent av de svarande medelstora företagen anser att meritpoäng ska ges för godkända språkstudier. Det skulle kunna bero på att man upplever andra ämnen som minst lika viktiga, eller viktigare, vid den egna rekryteringen. Meritpoängen bidrar ju till att särskilt lyfta fram ett ämne. De företag som inte har behov av språkkompetens ser kanske ingen poäng med att just språkstudier ska belönas.

Diagram 6.

Vilket av följande språk anser du att det är viktigast att skolan prioriterar?
(siffror i diagrammet anges i procent, de angivna språkalternativen illustreras med färg)

Av det totala antalet företag som uppger att de sysslar med internationella affärer anger 37 procent att det tyska språket är viktigast för skolan att prioritera. Tyska är därmed det språk som flest antal företag vill lyfta fram som prioriterat. Bland medelstora företag generellt, säger hela 44 procent att tyska språket är det moderna språk som är viktigast. Även för småföretagen är tyskan viktigast, 33 procent, liksom för den sammanvägda totalen, även här 33 procent.

Däremot skiljer storföretagen sig från de övriga kategorierna i diagrammet. Bland dessa framstår det spanska språket som viktigast att prioritera, 33 procent anser detta. Spanskan följs tätt av det kinesiska (samlingsbegrepp) språket, 28 procent. Enligt storföretagen är tyska språket det tredje viktigaste att prioritera för skolan.

Diagrammet visar på olika behov bland olika företag, även om det står klart att tyska språket är det språk som det stora flertalet företag anser vara det viktigaste för den svenska skolan att prioritera för framtiden. Tyska är EUs största språk som talas av cirka 100 miljoner människor. Som vi sett i den inledande genomgången är Tyskland Sveriges viktigaste exportmarknad. Andelen elever som läser tyska i grundskolans årskurs 9 uppgår till 19,1 procent, vilket är en halvering på drygt tio år.¹⁰ Om man tittar på gymnasieskolan är det endast 9,3 procent av eleverna som fick slutförklarade förra läsåret som hade betyg i ämnet tyska steg 3, alltså fortsättnings-tyska.¹¹

Ett språk som vuxit i popularitet de senaste åren är spanska, så till den grad att det är svårt att rekrytera behöriga lärare till grund- och gymnasieskolan. För storföretagen är spanskan det viktigaste språket, enligt diagrammet, och för övriga företag är spanskan det näst viktigaste språket. Däremot finns det anledning att anta att kinesiska kommer att efterfrågas i ökad utsträckning, i takt med att landets ekonomi växer.

Den svenska skolan har inte anpassats efter den kommande efterfrågan på kinesisk språkkompetens. Läsåret 2009/2010 fanns 13 elever inskrivna i kinesiska som modernt språk i årskurs 9 i grundskolan. Motsvarande siffra för tyska var 21 004 stycken, för spanska 37 721 elever och för franska språket 16 176 stycken elever.¹²

10) www.skolverket.se/statistik_och_analys/2.1862/2.4290/2.4292

11) www.skolverket.se/statistik_och_analys/2.1862/2.4391/2.4395

12) Skolverket 2011 Redovisning av regeringsuppdrag angående utveckling av språkvalen moderna språk och svenska/engelska. Dnr 01-2010:526

De internationellt inriktade företagen och deras behov

I denna undersökning har vi särskilt tittat på de företag som markerat att de bedriver internationell affärsverksamhet genom export eller import av något slag. De kommer därför att särredovisas i kommande diagram. I denna kategori finns både små, medelstora och stora företag. Diagram 7 visar hur stor andel av företagen som är internationellt inriktade.

Diagram 7.

Är ditt företag export- eller importinriktat alternativt gör andra typer av affärer internationellt? (Siffror i procent)

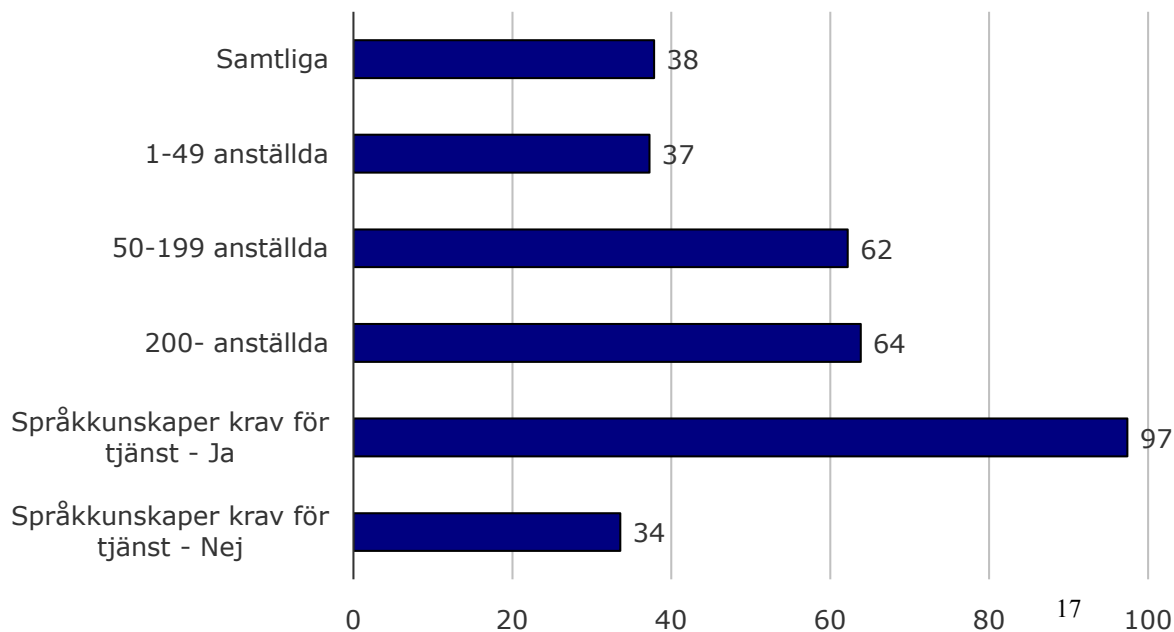
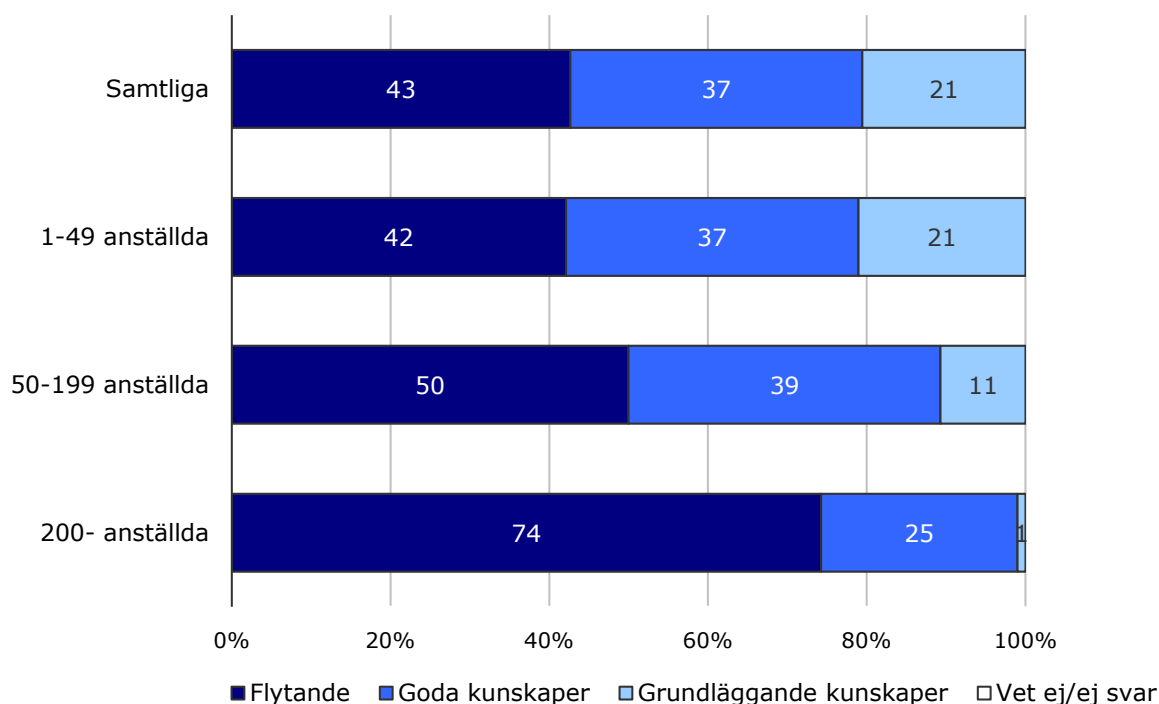

Diagram 8.

Vilka krav ställer ni på kunskaper i engelska vid rekrytering av personer som arbetar internationellt?
(siffror i diagrammet anges i procent, de angivna nivåalternativen illustreras med färg)

Överlag ställs krav på goda kunskaper eller flytande engelska vid rekrytering, oavsett kategori av företag. Storföretagen utmärker sig dock genom att ställa mycket höga krav när det gäller kunskaper i det engelska språket - 99 procent av dessa företag kräver goda kunskaper eller flytande språkkunskaper.

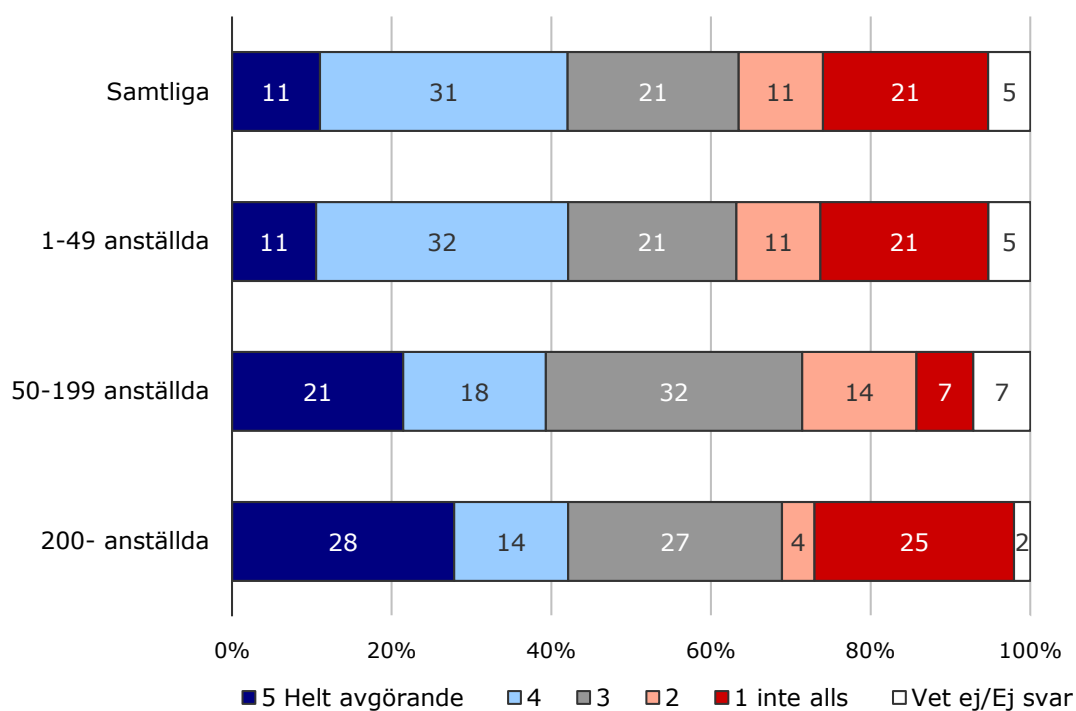
Detta visar att det engelska språket är en nödvändighet för att över huvud taget komma i fråga vid rekrytering. Engelskan är det viktigaste språket i skolan och det är också det viktigaste språket i arbetslivet, i synnerhet hos företag som gör internationella affärer.

Av de elever som tog studenten (fick slutbetyg från gymnasieskolan) våren 2010 hade 25,8 procent läst engelska C (kommande engelska steg 7), alltså den mest avancerade kursen i engelska språket inom ordinarie gymnasieskola.¹³

13) www.skolverket.se/statistik_och_analys/2.1862/2.4391/2.4395

Diagram 9.

Är kunskaper i lokalt språk viktigt för företagets internationella affärer? (siffror i diagrammet anges i procent, skalan som använts, illustrerad i färg, löper från 1-5)

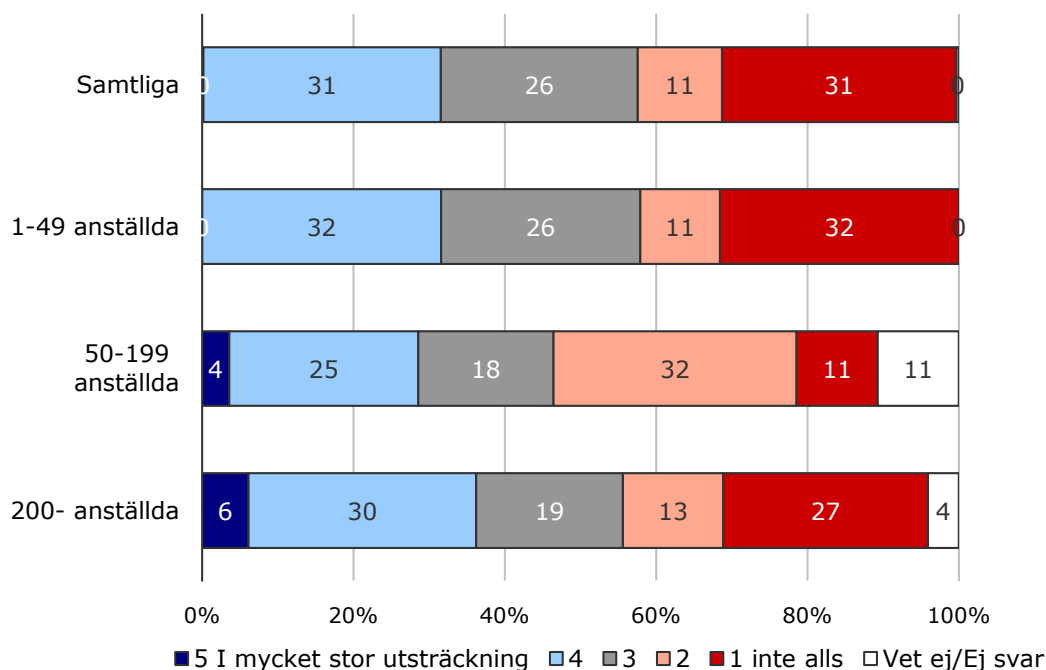

42 procent av samtliga företag som ägnar sig åt internationell verksamhet anser att kunskaper i lokala språk är viktiga eller helt avgörande. Fortfarande är engelskan det viktigaste språket, men många företag anser ändå att kunskaper i det lokala språket kan vara avgörande för företagets internationella affärer.

Särskilt storföretagen utmärker sig, genom att hela 28 procent säger att kunskaper i det lokala språket är helt avgörande för internationella affärer. Med tanke på engelskans ställning måste detta betecknas som en stor andel.

Diagram 10.

I vilken utsträckning tror du att ditt företag skulle kunna stärka sin verksamhet med hjälp av förbättrade språkkunskaper hos medarbetarna? (siffror i diagrammet anges i procent, skalan som använts, illustrerad i färg, löper från 1-5)

Runt en tredjedel av företagen, oavsett kategori, anser att förbättrade språkkunskaper skulle kunna stärka verksamheten. Språkkunskaper är med största sannolikhet bara en av många barriärer som företag skulle identifiera om de fritt fick peka ut olika åtgärder som skulle kunna stärka deras verksamhet. I denna undersökning finns inget att jämföra med, till exempel åtgärder som har att göra med förändrade lagar och regler, etcetera.

Goda språkkunskaper är däremot något som den svenska skolan kan bidra med för att stärka de internationellt agerande svenska företagen.

Referenser

Företagarna 2010, Språkkunskaper ger export. (www.foretagarna.se)

Lärarnas Riksförbund 2011, Språk på parlåga

Skolinspektionen 2010, Moderna språk, rapport 2010:6

Skolverket 2011. Redovisning av regeringsuppdrag angående utveckling av språkvalen moderna språk och svenska/engelska. Dnr 01-2010:526

Svenska Dagbladet 2011-08-24 Orolig tid för export (artikel)

www.ekonomifakta.se

www.skolverket.se/statistik_och_analys/2.1862/2.4290/2.4292

www.skolverket.se/statistik_och_analys/2.1862/2.4391/2.4395

LÄRARNAS
RIKSFÖRBUND

Lärarnas Riksförbund
Box 3529
103 69 Stockholm
Telefon 08-613 27 00
www.lr.se

SVENSKT NÄRINGSLIV
FÖRENINGEN AV SVENSKA FÖRETAG

Svenskt Näringsliv
Storgatan 19
114 82 Stockholm
Telefon 08-553 430 00
www.svensktnaringsliv.se